

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 7. Quæ requirantur conditiones ad operum nostrorum ordinariorum
rectitudinem & perfectionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

vinas, quia uterque suo modo concurrat ad victoriam. Id quod colligitur etiam ex S. August. *serm. 14. de Sanctis*; ubi ait de Saulo vestes lapidantium Sanctum Stephanum asservante: *Non satis ei fuit, suis eum manibus lapidare; sed ut esset in omnium lapidantium manibus, ipse omnium vestimenta servabat, magis serviens omnes adjuvando, quam suis manibus lapidando.* Sicut enim ideo Saulus omnes lapidantes adjuvabat, & in singulorum manibus erat, quia asservando vestes eorum, faciebat, ut reliqui expeditius & sine impedimento possent lapidare: ita merito dici potest, quod illi Religiosi, qui curando temporalia, & serviendo aliis suis Fratribus ejusdem congregationis in ministeriis corporalibus, causa sunt, cur hi promptius, liberius, & expeditius possint obire functiones suas spirituales erga Deum & Proximum, sint in omnium spiritualium operariorum manibus, & plus præstent ac majus præmium mereantur omnes adjuvando per suum ministerium corporale, quam si propriis suis linguis prædicarent.

§. 7.

Quæ requirantur conditiones ad operum nostrorum ordinariorum rectitudinem & perfectionem.

Ex parte modi operandi.

169. **Q**uamvis opera ordinaria, quæ quilibet Ordo Religiosus ex vita Christi transumpsit, ac certis Regulis & constitutionibus præ-

X

præ-

præscripsit, ex objecto suo honesta sint & laudabilia; utpotè quæ spectant vel Divinæ Majestatis cultum, vel ad nostram, aut alienam salutem: Nihilominus ut eadem opera sint perfecta; & nos operantes constituent ac denominent perfectos; certas adhuc conditiones exigunt tum ex parte subjecti, & principii operantis; tum ex parte modi operandi; tum ex parte finis, ob quem exercentur. Et quidem *ex parte subjecti ac principii operantis* diximus jam supra, requiri statum gratiæ, ut videlicet operans sit liber & purus ab omni peccato mortali, & præditus gratiâ sanctificante seu habituali, justus & Amicus Dei. Nam *si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas; & si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* I. Corinth. 13. Quid *ex parte finis* requiratur, ut opera nostra sint perfecta, dicam inferius. §. 9. Nunc autem agitur solùm de conditionibus tenentibus se *ex parte modi operandi.* Porrò non est sermo hic de illâ perfectione operum, quæ exigitur ab iis, qui in tertio gradu perfectorum sunt jam constituti; sed tantùm inquiritur, quas condiciones Novitii seu Tyrones, qui in primo adhuc gradu comprehenduntur, observare debeant in operando, ut eorum opera suo modo sint perfecta.

170. *Prima* igitur conditio est, ut quodlibet opus præscriptum fiat integrè, totaliter, completè, & secundùm omnes suas partes, prout in Regulâ vel Statutis ordinatur. Hoc enim est, quod

quod dicitur *Eccl. 33. In omnibus operibus tuis
præcellens esto. Et Matth. 3. Decet nos implere
omnem justitiam. Quia bonum ex unâ integrâq;
causâ existit; ut inquit S. Dionysius lib. de Di-
vinis Nomin. c. 4. Undè *Eccl. 7. dicitur; Qui ti-
met Deum, nihil negligit; etiamsi parvum videat-
ur. Et Apostolus 1. Corinth. 15. hortatur, ut
simus abundantes in opere Domini semper; scien-
tes, quod labor noster non est inanis in Domino.*
Qui autem abundat in opere, is nullum in illo
admittit defectum. Denique Christus, qui est
perfectissimum nostrum in operando exem-
plar, ad Patrem suum ait. *Joann. 17. Opus con-
summavi, quod dedisti mihi, ut faciam. Et Joann.
14. Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic fa-
cio.**

*Secunda conditio est, ut in operando serve-
tur ordo debitus & præscriptus, singulaque o-
pera certis & statutis suis horis ac temporibus
peragantur, juxta ilud Apostoli 1. Corinth. 14.
Omnia honestè & secundum ordinem fiant. Nam
si in humanis & corporalibus rebus expedit omni-
nò, ut ordo servetur; nè confusione deficiant:
Quantò magis in spiritualibus habendus est? in-
quit B. Laurentius Justinianus. lib. de Disciplin.
& Perfect. Monast. conversat. c. 10. Ubi etiam
addit, maximi procul dubio periculi rem esse,
prout suggerit animus, velle degere. Propterea
cunctis consulendum est, ut taliter unumquodq;
disponant opus, quatenus qualibet hora propriam
habeat actionem: Sciant, quando orationi, quan-
do lectioni, quando operi manuum incumbendum
sit.*

X 2

lit.

fit. Servanda est igitur temporis & horarum pro
 quolibet opere distributio, sicut in Regulâ &
 constitutionibus ordinatum & dispositum est:
 Qui autem eam dispositionem negligit, is tur-
 bator est communitatis, & Dei ordinationi resi-
 stit; atque ideò, quia juxta propriam suam vo-
 luntatem operatur, omni se fructu obedientiæ
 privat. *In die jejunii vestri invenitur voluntas
 vestra;* inquit Deus *Isaia 58.* *Nunquid tale est
 jejunium, quod elegi?* Quod de omni opere Re-
 ligionis dici potest, si non tempore suo fiat, &
 contra ordinem præscriptum. Undè B. Lauren-
 tius Justinianus supra ait, tales effici ludibrium
 immundorum spirituum, qui *lectioni vacant,*
cùm orare deberent; orationi insistunt, *cùm li-*
ceret operari. Censetque hanc in operando con-
 fusionem & disordinem esse adscribendum im-
 prudentiæ eorum. Nam *qui pollent prudentiâ,*
suo tempore orant, suo tempore legunt, suo tem-
pore manibus operantur; singula singulis suis per-
agunt horis. S. Bonaventura in *Speculo Discipl.*
part. 1. c. 4. ait: *Habenda est in agendis obedi-*
entiæ sanctæ authoritas: sine quâ nec etiam ipsa bo-
na sunt bona: voluntas siquidem propria boni
virtutem infirmit.

Tertia Conditio est, ut in operando non si-
 mus inconsiderati, leves, remissi, negligentes,
 perfectorii, tepidi, tædiosi, ex merâ tantum
 consuetudine opera nostra facientes; sed ut
 nos exhibeamus alacres, gnavos, ferventes, stre-
 nuos, excitatos, & fortes, *stabiles & immobiles.*
1. Corinth. 15, firmiterque persistamus contra
 diffi-

difficultates; Sollicitudine non pigri, ferventes,
 Domino servientes. Roman. Fervor enim, ala-
 critas, promptitudo decet fidelem & pruden-
 tem Dei servum; sicut ait. B. Climacus, grad.
 I. Quis est fidelis & prudens Monachus? qui
 fervorem suum servavit inextinguibilem; Et
 indies usq. ad finem vita sua ignem igni adjicere,
 fervorem fervori, desiderium desiderio, & stu-
 dium studio nunquam desit. Econtrà tepidi-
 tas, animi remissio, & tædium in operando fa-
 cit nos Deo execrabiles; nam maledictus, quæ
 facit opus Dei negligenter. Jerem. 48. Et Apoc. 3.
 ait Christus cuidam operario tepido: Scio opera
 tua: quia tepidus es, incipiam te evomere ex
 ore meo. Undè Eusebius Emisenus homil. 3. ad
 monachos. Ille tantorum munerum repromissor
 Deus non vult in opere suo habere tepidum, de-
 spicit fastidiosum, recusat coactum, respuit inde-
 votum. Et homil. 6. Hoc maximè studeamus,
 ut illa, quæ in honorem Dei agimus, cum clavo
 agamus animo, cum fidei gaudio, & cum bono
 devotæ voluntatis affectu. Quidquid inviti atq.
 compulsi facimus, noverimus nos ex eo non so-
 lum nullum habere fructum, sed maximum in-
 currere detrimentum. Si cultus atq. honor ho-
 minis hilaritatem requirit, quantò magis in ho-
 nore Dei nostri observare debemus, nè ad obse-
 quia ejus compulsi, nè tristes, nè inviti venia-
 mus. Non respicit Deus ad munera, quæ negli-
 genti ac vili animo offeruntur. Fervor in ope-
 rando facit, ut Deus per suam gratiam libera-
 lius nobiscum concurrat ad opera nostra.

X 3

Quan-

Quando videt Spiritus Sanctus fervens desiderium & vigilem mentem, tunc & gratiam suam opulentam liberalius largitur. inquit S. Chrysostomus homil. 3. in Genes. Fervor in operando facit, ut difficultates in quotidianis operibus nostris occurrentes facilius superemus; & fervore nobis opus est, ut illis difficultatibus non cedamus; sicut ait idem S. Chrysostomus homil. 31. ad Popul. Magnum quoddam est, charissimi, generosus & ingens animus; & propterea promptitudine nobis opus est, ardore multo, animo ad mortem exposito: alioqui non licet nisi crucifixum Regnum assequi. S. Laurentius Justinianus lib. de inter. const. c. 11. describit tepidorum & ignavorum Religiosorum opera his verbis: Relaxant oris sui custodiam, morum gravitatem, mentem incultam permissivam otiositate relinquunt, virtutum habitus & perfectionis culmen obtinere se posse diffidunt. Sat esse arduantur, si perseverent in claustris, si delicta priora non repetant, si in aperto opere non delinquant mortaliter. Quamobrem orationem negligunt, abhorrent pugnam, fugiunt sanctitatem &c. Nempe ignavia torpore oppressi, & charitate frigidi, & in spiritali praelio sunt infirmi. Solam ducuntur consuetudine; Et plerumque necessitate, atque sui rubore compulsi, tam illa, qua ad divinum cultum pertinent, quam illa, qua utilitatibus inserviunt, proximorum, remissa peragunt corde. Detestantum est prorsus hoc hominum genus, &c. S. Bernardus etiam serm. 6. de Ascensione Domini fervidorum, & tepidorum

Reli-

Religiosorum actiones depingens, ait: Adverte-
 re potes in omnibus ferè Religiosis congregatio-
 nibus viros repletos consolatione, superabundan-
 tes gaudio, jucundos semper & hilares, spiritu fer-
 ventis, die ac nocte meditantes in lege Dei, cre-
 bro suspicientes in cælum, & puras manus in ora-
 tione levantes, Sollicitos observatores conscientia,
 & devotos sectatores bonorum omnium: Quibus
 amabilis disciplina, dulce jejunium, vigilia bre-
 ves, labor manuum delectabilis, & universa deniq;
 conversationis hujus austeritas refrigerium vi-
 deatur. Contra sanè invenire est homines pusilla-
 nimes & remissos, deficientes sub onere, virgâ &
 calcaribus indigentes, quorum remissa latitia,
 pusillanimitas tristitia est; quorum brevis & rara
 compunctio animalis cogitatio, tepida conversatio
 Quorum obedientia sine devotione, sermo sine
 circumspeditione, oratio sine cordis intentione, le-
 ctio sine edificatione. Quos deniq; (Cuti vide-
 mus) vix gehenna metus inhibet, vix pudor co-
 hibet, vix frenat ratio, vix disciplina coercet.
 Non tibi horum vita inferno penitus appropin-
 quare videtur? dum intellectu affectui, & af-
 fectu intellectu repugnante, necesse habent mit-
 tere manum ad opera fortium, qui cibo fortium
 minimè sustentantur; socii planè tribulationis,
 sed non consolationis Subdit denique: Exur-
 gamus obsecro, quicumq; ejusmodi sumus, re-
 sarciamus animas, spiritum recolligamus, abjici-
 entes perniciosam tepiditatem; Et si non, quia
 periculosa est, & Deo solet etiam vomitum provo-
 care; certè quia molestissima, plena miseria &
 dolo

X 4

doloris, & inferno planè proxima, umbra mortis jure censetur.

Quarta conditio & priori affinis, in hoc consistit, ut opera nostra ordinaria peragamus cum spiritali gaudio & lætitiâ, in hilaritate animi, & mentis exultatione; juxta illud Psalm. 99. *Servite Domino in Lætitia.* Et Eccli. 35. *In omni dato hilarem fac vultum tuum.* Item 2. Corinth. 9. *Non ex tristitiâ aut ex necessitate: hilarem enim datorem diligit Deus.* S. Laurentius Justinianus de Discipl. & perfect. Monast. conversat. c. 24. ait: *Dei servus famuletur letanter; ut Deo amabilis reddatur: Sanctosq. imitetur Angelos, qui indicibili dulcedine & jucundissimâ conditori suo obediunt charitate.* Et S. Bernardus sermone de virtute Obedientiæ: *Serenitas in vultu, dulcedo in sermonibus, multum colorant obedientiam obsequentis. Nubiliosâ corporis compositio, & facies tenebris obscurata tristitia, devotionem ab animo recessisse signant. Quis imperat libenter tristitiam efflanti? si vis ergo perfectus esse, hilariter & cum magnâ vultus alacritate suscipe jubentis imperium.*

Quinta conditio est, ut opera nostra ordinaria, cum sint plerumque actus virtutis Religionis ad Dei cultum ordinati, vel ad proximi salutem & ædificationem pertinentes, cum magnâ circumspectione, reverentiâ decore, & externâ modestiâ peragamus: Quia in illis ob eundis spectaculum sumus mundo, & Angelis, & hominibus; 1. Corinth. 4. *Maximè autem Deo Undè ipse incessus, & motus, vultus, sermo*
silen

silentium quandam decori sacri preferant dignitatem; uti monet S. Hieronymus in c. 2. Epistola ad Titum. Sanctorum enim non tantum verba, sed etiam ipsi vultus spirituali gratia pleni sunt; teste S. Chrysostomo homil. 3. ad Popul. ita ut intuentes suam modestiam provocent ad concipiendam condignam de rebus & functionibus sacris existimationem; sicut de S. Mileto Episcopo Antiocheno refert idem Chrysostomus, quod non solum docens aut loquens, sed etiam si videretur, satis erat ad inducendam virtutum celestium doctrinam in eorum, qui videbant, animos.

§. 8.

De mediis ad hunc operandi modum pertingendi.

171. **U**T verò assuescamus, opera nostra ordinaria juxta recensitas superius conditiones perficere; poterunt servire media sequentia: *Primum est virtus obedientie*, quæ inclinatur voluntatem ad exequendum jussa Præpositorum: Nam objectum materiale hujus virtutis sunt omnia opera ordinaria, actiones, exercitia, & functiones in Regulis & constitutionibus Præscriptæ; uti & opera illa, quæ per Superiorem juxta Regulam imponuntur. Undè primus & infimus illius gradus est, exequi & perficere omnia opera injuncta integrè, totaliter, completè, & sine defectu alicujus partis vel circumstantiæ requisitæ; Qui gradus vocatur *Obedientia*

X s *tia*